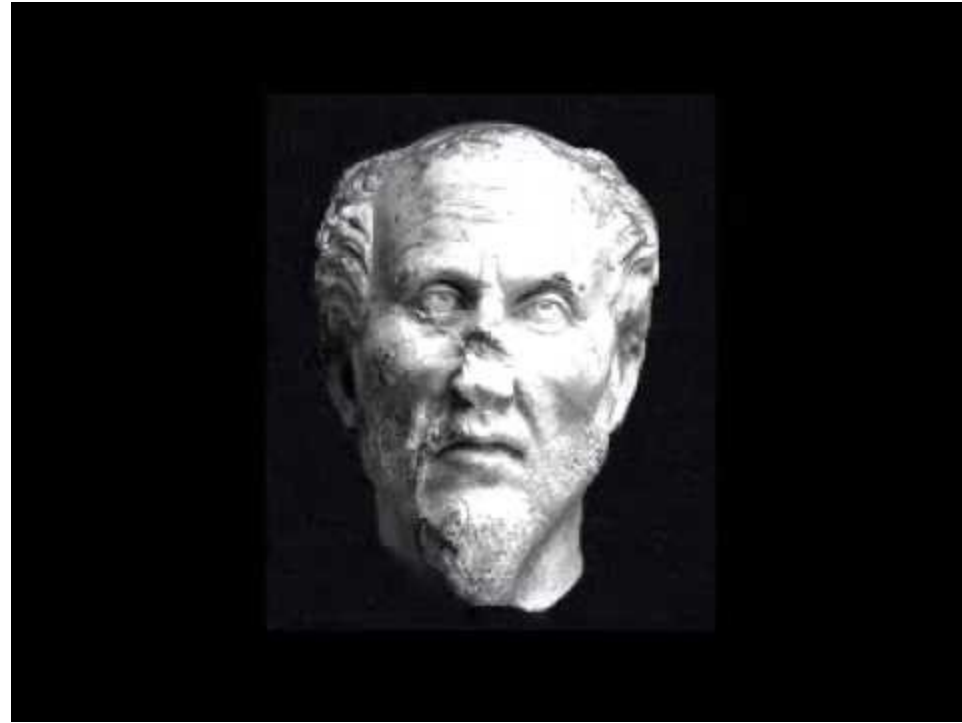

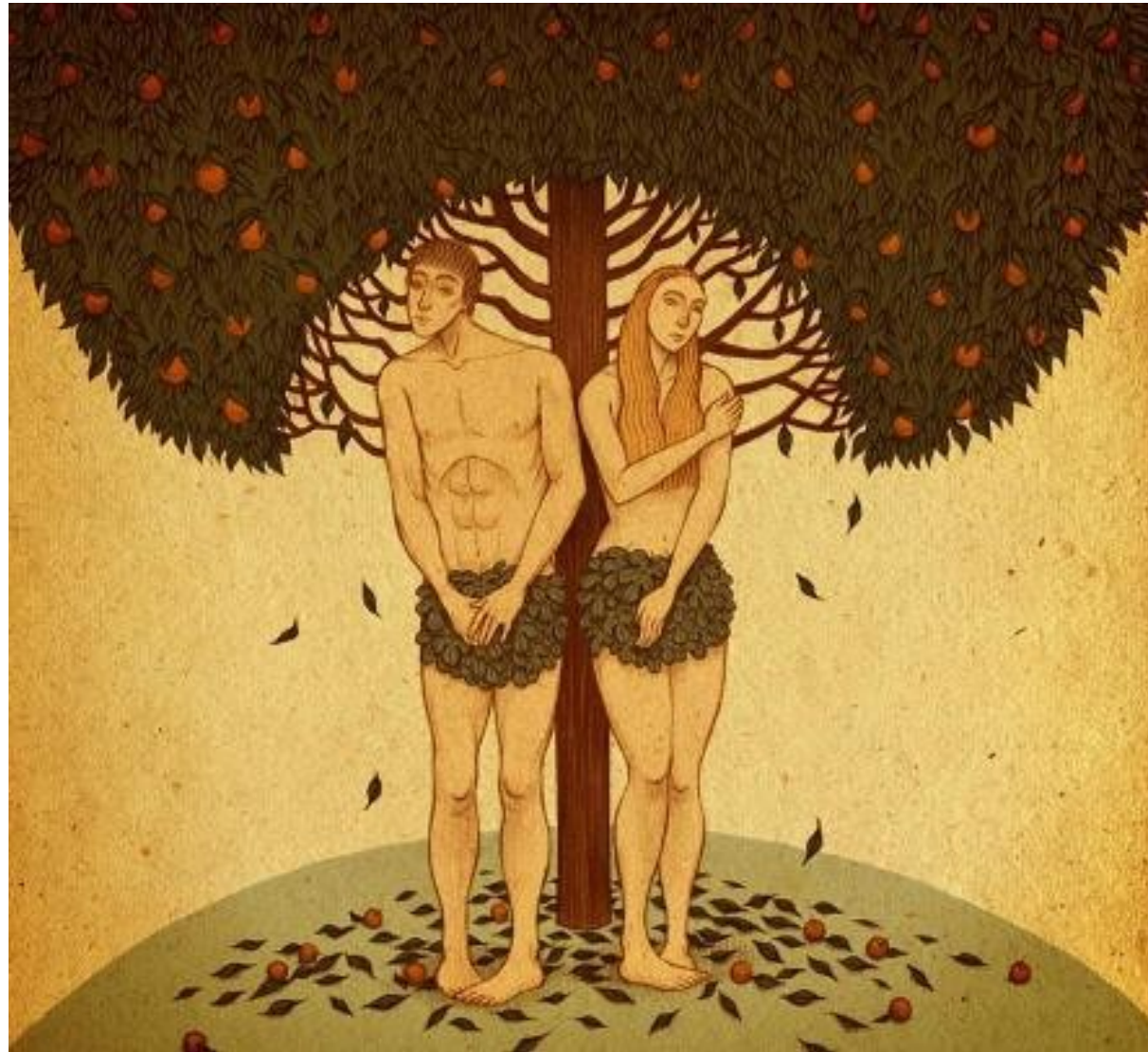
Novoplatonismus

Střední Platonismus - první století našeho letopočtu

- FILÓN ALEXANDRIJSKÝ 25 př. n. l. - 40 n. l.
- rozvíjí nábožensko-filosofickou koncepci
- snažil se sloučit moudrost Starého zákona s myšlením řecké filosofie = syntéza židovského a řeckého myšlení

Chápání umění a reality jako symbolu

Chápání umění a reality jako symbolu

- metoda alegorického výkladu Starého zákona a řecké filozofie
- snažil se dokázat, že mají v podstatě stejný obsah
- ve Filónových spisech vystupuje do popředí symbolika, zatímco očividný význam Písma se vytrácí

Úvahy o duši a bohu

- Bůh je nepoznatelný
- bůh je svrchovaná dokonalost - ztotožňuje boha a logos
- dualita duše a těla - tělo je žalář a smrt je vysvobození
- přiblížit bohu se můžeme pouze ve stavu extáze

NOVOPLATONISMUS - učení o stupňovitosti jsoucna (3. st. n. l.)

- v tomto období se filozofie stává teologií
- Novoplatonismus usiluje o to, aby se stal alternativou ke křesťanství
- důraz na prožívání a emoce (odklon od rozumu)
- Novoplatonismus má mystický charakter
- ztotožňování duchovního s dobrým a tělesného se zlým

Plotínos

- jeho filozofie založena na duchovní bázi
- jeho spisy - Ennenady (devítky) - 6 dílů po 9 částech
- nový pojem Jedno (Hen) = všeobjímající bytí – spojení nejvyšších idejí (pravda, krása, dobro)
- Jedno (Hen) – je základem světa

Stupňovité uspořádání bytí

- 1) Jedno
- 2) Duch
- 3) Duše světa
- 4) Individuální duše
- 5) Hmota

- člověk cítí touhu po návratu do nejvyšší sféry bytí (Jedno)
- řešení = cesta kontemplace – několik stupňů poznání
 1. Očištění se od smyslovosti
 2. Osvícení, v němž se duše povznese nad vše hmotné
 3. Extáze, která vede k nazření podstaty (hen)

Estetika - koncepce krásy

- Ukazatelem krásy není harmonická vyváženost
- Krása spočívá ve vnitřní duchovní kráse předmětu
- Pouze duše dokáže rozeznat krásu

Umění

- Umělecké dílo je odrazem ducha
- Umělec vkládá do materiálu ideu, která pochází z vyšší sféry bytí
- Umění stojí mezi fyzickým světem a duchovní sférou
- Nejdůležitější a nejvlastnější úlohou umění je vytváření krásy

Vliv Plotínova myšlení na estetiku umění ve středověku

- Vypracoval podrobný soubor pravidel pro malířství
- Malířství se musí vyhýbat zobrazování toho, co je důsledkem nedokonalosti našeho zraku
- Zobrazování věcí ve stejné rovině, rovnoměrné osvětlení, ideální forma a barva objektu, pohled zblízka...
- Malířství musí ukazovat jen zářivý povrch věcí

Synagoga Dura-Európos – (3. stol. n. l.) – nástěnné malby

Hlavní znaky tohoto typu malířství

- Postava separována od svého okolí
- Eliminace hloubky obrazu
- Tělesa ztrácí svou hmotnost
- Zobrazení duchovního světa
- Reálné formy nahrazeny schématy

Byzantské umění (6. st. n. l.) -San Vitale v Ravenně

